

HRVATSKA NARODNA STRANKA
Županijsko vijeće Međimurja

Čakovec, 9. siječnja 1998.

MEĐIMURJE POTKRAJ 1918. I POČETKOM 1919. GODINE

Ovim pismom želimo podsjetiti na značajna povijesna zbivanja koja su se dogodila u Međimurju potkraj 1918. godine i imala svoj vrhunac na Badnjak te godine.

U svezi s tim može se postaviti pitanje: Zašto Hrvatska narodna stranka pokazuje interes za neke povijesne događaje, koji su se zbili prije 80 godina? Kako bismo objasnili svoje motive, odgovorit ćemo na nekoliko pitanja.

1. Tko je potaknuo raspravu?

Gospodin Vladimir Kapun. On je, naime, u tjedniku "Međimurje" br. 2229 od 24. prosinca 1997. godine, u poznatoj kolumni "Sitnice (ne) čine povijest" pod znakovitim naslovom OLUJA DAVNO PRIJE "OLUJE" opisao značajne događaje za hrvatsku, posebice međimursku povijest, a kulminirali su na Badnjak 1918. godine.

2. U čemu je povijesno i političko značenje tih zbivanja?

Kako bismo istakli njihovo značenje, podsjetit ćemo na neke povijesne činjenice koje su tome prethodile.

Hrvati su nastanili Međimurje (i ostale hrvatske krajeve) oko 600. godine poslije Kristova rođenja za vrijeme poznate velike seobe naroda. Sve do kraja 8. st. hrvatski je narod bio podijeljen na mnogo plemena. Početkom 9. st. Hrvatska je podijeljena na dvije banovine: dalmatinsku i posavsku (kojoj je pripadalo i Međimurje). Prvi hrvatski kraj Tomislav ujedinio je sve hrvatske krajeve i od 925. godine vlada nad čitavom Hrvatskom. Nakon smrti zadnjeg potomka hrvatske kraljevske dinastije i pogibije posljednjeg kralja Petra Svačića, hrvatsko-dalmatinskim kraljem postade 1102. godine ugarski kralj Koloman Arpadović. No, i nakon toga Hrvatska i Ugarska ostale su samostalne i neovisne države. Zbog povijesnih događaja Hrvatski sabor na Cetinu izabrao je 1527. godine za kralja Ferdinanda Habsburga i tako je Hrvatska ušla u sastav Habsburške monarhije i kasnije zajedničke države pod nazivom Austro-Ugarska.

Tijekom čitave povijesti Međimurje ostaje jedan od nacionalno najčistijih krajeva. Bez obzira na tu činjenicu Mađari su često svojatali Međimurje, tako da između Hrvata i Mađara dolazi i do ratnih sukoba. Tako je primjerice, godine 1848. slavni hrvatski ban Josip Jelačić prikupio veliku vojsku i silom ujedinio Međimurje s Hrvatskom. No, već 1861. godine Međimurje je ponovno uključeno u Mađarsku. Završetkom Prvog svjetskog rata, propašću Austro-Ugarske monarhije i čuvenim odlaskom "gusaka u maglu" proglašena je 1. prosinca 1918. godine država pod imenom Kraljevstvo Srba, Hrvata i Slovenaca. Međimurje, međutim, nije ušlo u sastav nove države. Prema sklopljenom primirju između srpske vojske i Mađara, kao i prema odredbama Pariške konferencije za demokraciju liniju određena je rijeka Drava. Međimurje je ostalo u sastavu Mađarske. Svijest o pripadnosti Međimurja Hrvatskoj i dalje je nazočna i vrlo snažna, pa je Narodno vijeće u Zagrebu zahvaljujući dr. Ivanu N. Novaku prikupilo znatnu vojsku koja je pod zapovjedništvom podpukovnika Slavka Kvaternika 24. prosinca 1918. godine prešla Dravu i oslobodila Međimurje.

3. Koja su zajednička obilježja "Oluje 1918." i "Oluje 1995."?

Mogu se posebice istaći slijedeća:

3.1. U oba slučaja se radi o ratnim akcijama koje poduzima legitimna hrvatska vlast kako bi oslobodila dio svoga područja koji je okupiran.

3.2. U oba slučaja radi se o dobro organiziranim i izvedenim ratnim akcijama hrvatske vojske koje završavaju blistavim pobjedama, uz minimalne ljudske i materijalne gubitke, a trajale su vremenski vrlo kratko.

3.3. Obje su ratne pobjede izazvale oduševljenje hrvatskog naroda i podigle nacionalnu svijest i ponos.

Razvidno je, dakle, da se radi o značajnim povijesnim zbivanjima s dalekosežnim posljedicama za hrvatski narod.

4. U čemu je inicijativa Hrvatske narodne stranke?

Ovim pismom HNS službeno pokreće inicijativu za temeljitijim objašnjavanjem i obilježavanjem tih povijesnih događaja. Naime, ove godine bit će 80. obljetnica događaja iz 1918. godine i 150. obljetnica događaja iz 1848. godine. Zbog toga HNS čini slijedeće:

4.1. Poziva sve pojedince, institucije i udruge koje se bave izučavanjem povijesti da podrže politički i tvarno inicijativu HNS-a da se održi tijekom 1998. godine stručni i znanstveni skup na kojem će se što svestranije rasvijetliti povijesni događaji koji su kulminirali na Badnjak 1918. godine. O njima su, djelomično, pisali brojni autori (primjerice dr. Rudolf Horvat, dr. Zvonimir Bartolić, dr. Dragutin Feletar, Vladimir Kapun i drugi). Ovim pismom pozivamo znanstvenike koji se bave ovom problematikom, da svojim istraživanjima dadu relevantnu povijesnu ocjenu ovih događaja.

4.2. Vijećnici HNS-a predlažu Županijskoj skupštini proglašavanjem 24. prosinca spomen danom u čast svih znanih i nezvanih Hrvata koji su pridonijeli tome, da su međimurski Hrvati sačuvali nacionalnu svijest, jezik i svoju osebujnu kulturu (posebice svoje narodne pjesme).

4.3. Vijećnici HNS-a predlažu Županijskoj skupštini osnivanje odbora koji će biti zadužen da se ove ideje ostvare tijekom 1998. godine.

5. Zašto je inicijativa pokrenuta 9. siječnja 1998. godine?

9. siječanj je povijesni dan. Naime, toga dana 1919. godine održana je velika skupština na trgu pred Franjevačkom crkvom u Čakovcu. Na njoj se okupilo 10 000 ljudi. Na skupštini je jednoglasno i oduševljeno primljena rezolucija, kojom se Međimurje zauvijek odcjepljuje od mađarske države i vraća matici zemlji Hrvatskoj. Nakon svečane mise po prvi puta je na službenom skupu u Međimurju otpjevana hrvatska himna "Lijepa naša".

PREDSJEDNIK
Županijskog vijeća HNS-a

Josip Posavec, dipl. ing.